

ОСНОВНІ НАПРАЦЮВАННЯ УЧАСНИКІВ СЕМІНАРУ

та очікування щодо подальших дій
організаторів для посилення розвитку
саморегулювання в Україні

На семінарі «Саморегулювання медіа: правила для нової реальності» українські журналісти, редактори і медіа менеджери обговорювали систему, в якій учасники медіагалузії могли б самостійно розробляти, впроваджувати і дотримуватися професійних, етичних та моральних стандартів без втручання держави. Спільно визначили варіанти використання інструментів, які слугували б запорукою довіри аудиторії та захисту від цензури, об'єднували б медійну спільноту.

Захід, що проходив з 8 по 12 червня 2026 року, був організований ОБСЄ у співпраці з Комітетом Верховної Ради України з питань свободи слова, ГО «Інтерньюз-Україна» та Комісією журналістської етики.

Основні СПІЛЬНІ НАПРАЦЮВАННЯ учасників семінару

- Саморегулювання дає зрозумілі орієнтири у складних ситуаціях, допомагає працювати відповідально, та захищає від можливих помилок і конфліктних ситуацій
- Редакційні політики, в тому числі порядок виправлення помилок, допомагають у пояснити, чому матеріал написано/оформлено саме так. Це ефективний захисний механізм від суперечок
- Найкраще саморегуляція працює тоді, коли самі журналісти в цьому зацікавлені
- Єднання українських медіа для саморегуляції потрібно активно просувати
- Навіть тим редакціям, які оприлюднили свої політики, доцільно створити на своєму вебсайті спеціальну можливість (так звану «кнопку»), яка дозволить аудиторії поскаржитись до КЖЕ
- Складним для багатьох журналістів є питання балансу: яку інформацію повідомляти своїй аудиторії, а яку ні. Як говорити про корупцію таким чином, щоб не зашкодити міжнародній репутації держави, яка бореться з агресором. Як інформувати про наслідки ворожих ударів, бо люди мають право знати про них, але як витримувати паузу і не надати інформацію ворогу, якою він зможе скористатися. Це є питанням самообмежень, які мають бути важливою навичкою українських журналістів під час війни
- Редакційна незалежність, довіра аудиторії та дотримання професійних стандартів є найважливішими для медіа, тому саморегулювання має стати пріоритетним.

Додаткові важливі акценти, до яких привернули увагу експерти:

Олександр Бурмагін, член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення: Свобода слова у світі не є абсолютною – вона обмежена. Обмеження стосуються можливої шкоди інтересам і безпеці інших осіб. Свобода слова не має створювати шкоду та загрозу безпеці людей, які у свою чергу не створюють шкоди чи загрози іншим.

Ярослав Юрчишин, народний депутат України, голова комітету Верховної Ради з питань свободи слова: медіа потрібно не соромитись і більш рішуче заявляти про свої потреби. Виглядає так, що медіа соромляться говорити про це.

Андрій Куликов, примікрофонник Громадського Радіо і голова Комісії з журналістської етики: громадські медіа в Україні демонструють свою недорозвиненість. Комерційні – є, суспільні/публічні (фінансуються з бюджету) – є наскільки бюджет може фінансувати. А от громадські – поки в незначній кількості. Такі медіа організовуються громадами або спільнотами.

Беріть ініціативу у свої руки!

Андрій Кулаков, програмний директор ГО «Інтерньюз-Україна»: Якщо медіаспільнота не буде достатньо активно розвивати механізми саморегулювання, зростатиме ймовірність посилення державного регулювання цієї сфери. Саме тому важливо не чекати зовнішніх рішень, а самим брати ініціативу, формувати правила та стандарти, які відповідатимуть інтересам професійної спільноти.

Консолідована позиція часто виникає як реакція на виклики чи загрози. Водночас не менш важливо об'єднуватися і заради розвитку – щоб спільно ініціювати позитивні зміни, формувати порядок денний та просувати рішення, які зміцнюють медіасередовище.

Ключові зміни у ставленні учасників семінару до саморегулювання:

- саморегулювання є важливим для українських журналістів,
- завдяки семінару дізнались багато нового, і такі семінари потрібні в подальшому,
- окремою цінністю стало підвищення чіткості розуміння розподілу повноважень між регулятором, органами спільного регулювання та органами саморегуляції. Це допомагає працювати ефективніше та запобігти багатьох проблем,
- дуже помічними є рекомендації КЖЕ, багато хто використовує в роботі,

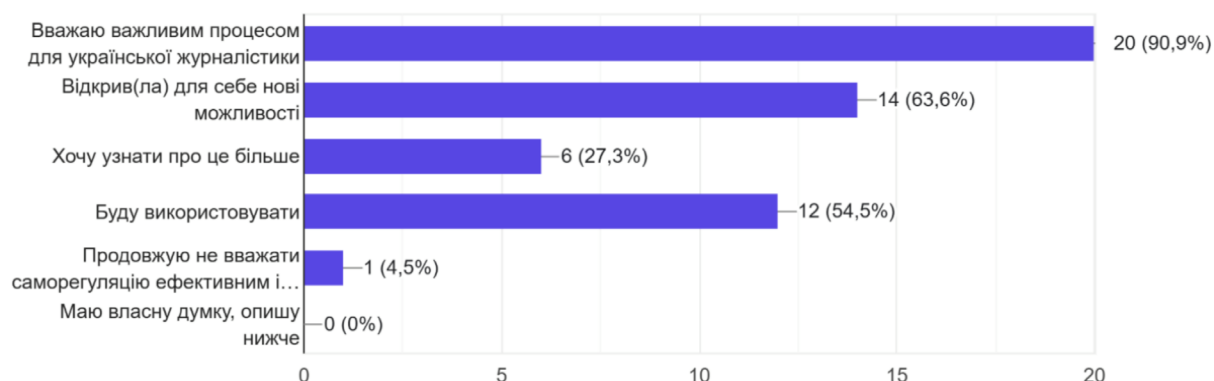
- не про всі Рекомендації та Посібники КЖЕ знають – потрібно більше інформування про наявні, нагадування, консультування,
- окремою важливою опцією є можливість звертатися до КЖЕ із запитом на консультації. Але самій КЖЕ для цього потрібно створити саму можливість надання консультацій для журналістів,
- готові обговорювати формат долучення до КЖЕ та фінансування у вигляді внесків. Але потрібна конкретика та активні дії самої КЖЕ для залучення медіа до такого приєднання.

Інфографіка подає детальнішу інформацію про здобутки учасників семінару:

Інфографіка подає детальнішу інформацію про здобутки учасників семінару:

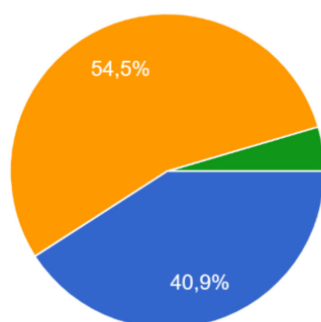
Як змінилось ваше розуміння процесу саморегуляції після участі в семінарі? (Можна обрати декілька відповідей - виберіть, будь ласка, найбільш важливі для Вас)

22 відповіді

Наскільки більш зрозумілою для Вас стала різниця між регулюванням, співрегулюванням та саморегуляцією?

22 відповіді

- Деяк наполовину - дещо знав(знала), а дещо дізнався(дізналась) нове
- Нічого особливо не змінилось - приблизно те саме знав(знала) і до семінару
- Набагато - дізнався (дізналась) важливі нюанси, які допомогли по-новому подивитись на ці інструменти. Раніше не звертав(не звертала) на...
- Інше (опишу нижче)

Подальший розвиток професійних навичок журналістів у питаннях дотримання Кодексу етики та саморегулювання є важливим, оскільки:

- підвищує відчуття відповідальності за свою роботу (72,7%),
- дозволяє дослідити та випробувати різні форми та формати саморегулювання (63,6%),
- завдяки практичним завданням допомагає дослідити використання Кодексу етики при розгляді скарг (72,7 %),
- знайомить із прикладами, коли саморегулювання допомогло (50 %).

Серед форм і форматів саморегуляції, які будуть ефективними, учасники назвали:

- розробку та оприлюднення редакційних політик (90,9 %),
- налагодження діалогу з власною аудиторією (шляхом декларування дотримання,
- Кодексу етики та посилення на можливість поскаржитися КЖЕ (86,4%), звернення до органу саморегуляції (81,8%).

Учасники семінару висловились за такі подальші дії та зусилля, які допоможуть розвинути саморегулювання та залучатимуть більше журналістів та медіа до об'єднання навколо саморегулювання:

- Потрібно більше зусиль для залучення журналістів до вивчення практичної цінності саморегулювання та прикладів того, коли саморегулювання допомогло медіа. Адже для багатьох медійників саморегуляція все ще залишається абстрактним поняттям, вони не розуміють, як це застосувати в щоденній роботі журналістів та редакторів, не знають про різні формати та методи
- При проведенні подібних семінарів присутність учасників з різних регіонів, різних форматів, з різним досвідом створюють синергію та мультиплікуючий ефект.
- Відбувається активний обмін досвідом та мережування задля майбутньої співпраці.
- Дуже важливі обговорення реальних прикладів, робота в групах. Адже часто відсутнє розуміння впливу якості вмісту публікацій на репутацію, довіру аудиторії та розуміння її потреб, а через це – на можливі форми монетизації.

- В подальшій роботі варто зосередитися на розумному балансі між теоретичними знаннями та практичними прикладами їх застосування. Це створює значно кращий ефект.
- Крім семінарів подібного, більш загального формату, варто проводити семінари-практикуми з фокусуванням на окремій тематиці. Наприклад – з розробки редакційних політик, реагування на скарги, політики виправлення помилок, спілкування з аудиторією для кращого позиціонування та отримання зворотного зв'язку.
- Варто продовжити продукування відеороликів-експлейнерів для пояснення простою мовою та на прикладах складних етичних стандартів та дилем. Не менш важливо розробляти Рекомендації та створювати Посібники. Це дуже важливі формати, які допомагають не тільки розібратися у непростому питанні, але й отримати рекомендації від експертів КЖЕ.
- На окрему увагу заслуговує можливість отримання консультацій у членів КЖЕ. Це дуже допоможе редакціям.

Видано за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України. У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони не обов'язково збігаються з офіційною позицією ОБСЄ.